

Administrativa avdelningen
Jeanette Kråik

Kulturdepartementet
Regeringskansliet
103 33 Stockholm

Konsultation i frågor som rör det samiska folket (Ds 2017:43)

Sammanfattning

Bergs kommun stödjer starkt insatser som stärker och ökar samernas inflytande över sina egna frågor. Bergs kommun anser dock att förslagen i promemorian inte uppfyller FN:s konventioner om mänskliga rättigheter som Sverige ratificerat, eller Urfolksdeklarationen som Sverige röstat ja till. Av den anledningen avslås förslaget såsom det är utformat i promemorian.

Samerna är erkända som ett folk och ett urfolk i Sverige.

1977 erkändes samerna som ett urfolk i Sverige.

2011 erkändes samerna som ett folk i Sverige, angivet i regeringsformen-den grundlag som utgör grunden för Sveriges demokrati. Dessa viktiga steg vore önskvärt om de efterföljdes av kraftfulla åtgärder som tydligt ligger i linje med det Sverige åtagit sig. Sverige som land vilar till stor del på den samiska nationens territorium.

Urfolksdeklarationen bygger på grundläggande mänskliga rättigheter.

Urfolksdeklarationen anger en miniminivå för hur urfolksfrågorna bör behandlas i de olika länderna, även om deklarationen inte är juridiskt bindande, visar den riktningen för att uppfylla skyddet för grundläggande mänskliga rättigheter. En av rättigheterna och själva grundtanken i deklarationen är rätten till självbestämmande. Den formuleras i artikel 3. Att skydda rätten för urfolk att själva få bestämma över politisk status och att fritt få driva sin ekonomiska, sociala och kulturella utveckling. Detta är en av hörnstenarna och är viktigt mot bakgrund av att just dessa möjligheter historiskt sett frångåtits urfolk världen över.

3.6 Undantag från konsultationsplikten

I promemorian föreslås att konsultation ska kunna underlåtas om det bland annat finns synnerliga skäl med hänsyn till ärendets brådskande art. Frågan blir då om detta blir rättssäkert? Det kan i vart fall få stora konsekvenser för urfolket samerna och rennäringen. Vem ska äga den rätten att bestämma att det är så bråttom att konsultationsplikten blir underordnad?

3.7 Annat än samiskt deltagande vid konsultation

I promemorian föreslås att om den konsulterande myndigheten anser det lämpligt får även annan myndighet, annan än samisk organisation eller enskild part delta vid konsultationen i ett ärende. Kommunen bedömer att här finns en överhängande risk att urfolket samerna hamnar i minoritet vilket skapar obalans i konsultationsförfarandet. Till exempel kan det

2017-11-14

uppstå situationer där parter och myndigheter har samma uppfattning att exploatera områden för rennäringen. Vilket kan bli en utsatt situation.

Kommunen föreslår här att det ska vara den samiska parten som ska få avgöra om annan än samisk organisation eller enskild part ska delta vid konsultationen i ett ärende.

4.5 Beslut i strid med samernas ståndpunkt

Enligt promemorians bedömning ska Sametingets, en samisk organisation eller en samebys samtycke *inte* i något fall vara nödvändigt för beslutets giltighet.

Urfolksdeklarationens skrivningar är mer långtgående än vad som föreslås i denna promemoria. Enligt artikel 19 i ska samråd med urfolk ske för att få deras ”fria och informerande förhandsmedgivande” innan antagande och verkställande av lagstiftningsåtgärder och administrativa åtgärder. Förslaget innebär en försvagning av urfolkdeklarationens krav på medgivande.

4.6 Frågor om överklaganden och rättsverkan av bristande konsultation

Det finns frågetecken kring vad som gäller om den föreslagna konsultationsordningen inte efterlevs. Varken sanktioner eller klagorätt föreslås.

Promemorian skriver bland annat att någon självständig överklaganderätt för Sametinget och samiska organisationer inte bör införas. Detta anser kommunen skapar otydlighet och ger signaler om ett svagt konsultationsansvar.

Som exempel kan nämnas den nationella minoritetspolitiken som efter hela åtta år inte fått genomslag i Sverige. Inga påföljder finns om inte lagstiftningen följs. Att följa gällande lagstiftningar kan inte vara godtyckligt och valfritt.

Therese Kärngård
Kommunstyrelsens ordförande

Jeanette Kråik
Samisk samordnare